

Stjórn Bankasýslu ríkisins
Lárus Blöndal, formaður
Borgartún 3
105 Reykjavík

FJÁRMÁLA- OG EFNAHAGSRÁÐUNEYTIÐ

Arnarhvoli 101 Reykjavík
sími: 545 9200 postur@fjr.is
fjr.is

Reykjavík 28. febrúar 2019
Tilv.: FJR19020050/11.0

I. Inngangur

Vísað er til bréfs ráðherra frá 12. febrúar sl. og svarbréfs Bankasýslu ríkisins við því dags. 21. febrúar sl.

Í bréfi Bankasýslunnar kemur fram að skammt væri liðið frá því að stofnuninni bárust svör frá Íslandsbanka og Landsbankanum við erindi stofnunarinnar frá 12. febrúar sl. og erindi ráðherra til stofnunarinnar þann sama dag og því hafi ekki unnist tími til að bregðast við því sem fram kemur í bréfum bankanna. Jafnframt kemur fram að Bankasýslan telji rétt að útbúa skýrslu til ráðherra, m.a. með hliðsjón af þeim upplýsingum sem fram koma í svarbréfum bankanna, upplýsingabeidni ráðherra frá 12. febrúar sl., tilmælum ráðherra frá 6. janúar 2017 og ákvæðum eigandastefnu ríkisins fyrir fjármálafyrirtæki og vonast stofnunin til að geta skilað slíkri skýrslu innan tveggja vikna.

Þrátt fyrir að Bankasýslan hyggist útbúa skýrslu til ráðherra, sem vænta má að geti komið að góðu gagni þegar hún liggur fyrir, telur ráðuneytið rétt að bregðast þegar við því sem kemur fram í svarbréfum bankanna hvað varðar eigandastefnu ríkisins fyrir fjármálafyrirtæki.

II. Um ákvæði eigandastefnu og tilmæli til stjórnna félaga í eigu ríkisins

Samkvæmt eigandastefnu fyrir fjármálafyrirtæki sem tók gildi í júlí 2017 skal félag sem undir hana fellur „setja sér starfskjarastefnu sem er samkeppnishæf, en hófleg og ekki leiðandi.“ Í henni felast ennfremur markmið um að traust skuli ríkja um stjórn og starfsemi félags; að félag sé í forystu á sviði góðra stjórnarháttá og samfélagslegrar ábyrgðar; að hagsmuna þess sé gætt í hvívetna, sem á ekki síst við um orðspor félags; og að það starfi í samræmi við þau viðmið, gildi og viðskiptasiðferði sem eðlilegt er að gildi um félög í opinberri eigu.

Rétt er að áréttá skilning ráðuneytisins á þeim hugtökum sem felast í ákvæði settrar eigandastefnu um starfskjarastefnu: *Samkeppnishæf* starfskjarastefna felur í sér að félag geti laðað að og haldið hæfu starfsfólki. Fyrirtæki getur verið vel samkeppnishæft þó að laun séu talsvert undir hæstu launum í samfélaginu. Þegar rætt er um að laun skuli ekki vera *leiðandi* ber að líta til launasetningar í viðú samhengi og áhrifa af einstökum launaákvörðunum á launaþróun almennt, ekki síður en í þrengra tilliti. Þannig geta laun sem eru með því allra hæsta sem tíðkast á vinnumarkaði verið leiðandi, valdið víxlhækkunum launa og stuðlað að ómálefnalegum launaþrýstingi. Hér er ekki nægjanlegt að vísa til þess að það kunni að fyrirfinnast einstaklingar í áþekktum störfum sem njóta hærri launa. *Hófsemi*

felur það í sér að launaákvörðanir séu varlegar og stuðli ekki að miklum eða vaxandi mun í launasetningu og að tekið skuli eðlilegt tillit til þeirra kjara sem eigandinn greiðir öðrum þeim sem gegna ábyrgðarfullum störfum.

Í eigandastefnu frá 2009 kom fram að „[o]pinber fjármálafyrirtæki skulu tileinka sér hófsemi þegar kemur að launakjörum. Með þessu er átt við að laun stjórnenda eigi að standast samanburð á þeim sviðum sem viðkomandi fyrirtæki starfa á, en séu ekki leiðandi.“ Í endurskoðaðri eigandastefnu frá 2017 var þessu ákvæði breytt á þann veg að ákvæðið um að laun stjórnenda eigi að standast samanburð á þeim sviðum sem viðkomandi fyrirtæki starfar á var fellt niður. Í þessu fólst sú stefnubreyting að við ákvörðun launa skyldi ekki lengur eingöngu horft til fjármálafyrirtækja þegar lagt væri mat á það hvort laun séu samkeppnishæf og hófleg. Ástæða þessarar stefnubreytingar var m.a. sú að eftir að ríkissjóður eignaðist Íslandsbanka var aðeins eftir eitt stórt fjármálafyrirtæki sem ekki var að meiri hluta í ríkiseigu og því var ekki talið eðlilegt að launaákvörðanir fjármálafyrirtækja í ríkiseigu réðust af samanburði við launaákvörðanir eins fyrirtækis.

Í bréfi ráðuneytisins frá 6. janúar 2017, sem sent var Bankasýslunni og hún kynnti fyrir stjórnnum beggja fyrirtækja, var sérstaklega vakin athygli á mikilvægi þess að stjórnir hefðu í huga áhrif launaákvörðana á stöðuleika á vinnumarkaði og ábyrgð félaganna í því sambandi. Fram kom að ráðuneytið teldi æskilegt að launaákvörðanir væru varkárar og forðast ætti að ákvarða miklar launabreytingar á stuttu tímabili en þess í stað gætt að því að laun væru hækkuð með reglubundnum hætti til samræmis við almenna launaþróun. Jafnframt kom fram að æskilegt væri að laun og kjör væru eins einföld og gagnsæg og kostur væri. Ekki á að vera þörf á að útskýra sérstaklega hvað í þessum orðum felst og farið var fram á.

III. Niðurstaða

Af svörum bankaráðs Landsbankans og stjórnar Íslandsbanka til Bankasýslunnar sem bárust í sl. viku má ráða að túlkun á þessum viðmiðum sé þröng og einhliða og að ákvörðanir um launasetningu séu ekki settar í samhengi við og taki ekki tillit til annarra mikilvægra þátta eigandastefnunnar frá 2017. Þannig hafa laun æðstu starfsmanna sem fjallað er um í svarbréfum bankanna verið ákveðin úr hófi og leiðandi.

Það er ennfremur mat ráðuneytisins að bankarnir hafi með launaákvörðunum fyrir æðstu stjórnendur ekki virt þau tilmæli sem beint var til þeirra í upphafi árs 2017 og sem ítrekuð voru gagnvart nýkjörnum stjórnnum síðar það sama ár, þar sem lögð var áhersla á hófsemi og varfærni um launaákvörðanir.

Við þá stöðu sem upp er komin verður ekki unað. Traust og trúnaður verður að geta ríkt milli þeirra sem falin er stjórn mikilvægra félaga og þeirra stjórnvalda er bera ábyrgð á starfsemi þeirra sem eigandi. Launaákvörðanir bankanna hafa nú þegar haft veruleg neikvæð áhrif á orðspor þeirra og þannig valdið þeim skaða, auk þess sem þær sendu óásættanleg skilaboð inn í þær kjaraviðræður sem nú standa yfir.

Er þess hér með óskað að Bankasýsla ríkisins komi framangreindi afstöðu ráðuneytisins á framfæri við viðkomandi stjórnir með afdráttarlausum hætti og ennfremur því, að ráðuneytið telji að bregðast eigi við þeirri stöðu sem upp er komin með tafarlausri endurskoðun launaákvörðana og undirbúningi að breytingum á starfskjarastefnum, sem lagðar verði fram á komandi aðalfundum bankanna.

Undirritunarsíða

Bjarni Benediktsson